

WOMEN'S RIGHTS AND GENDER EQUALITY A PRIORITY OF THE NEW UZBEKISTAN

Mashkhurakhon Qosimova

student

*academic lyceum of the University of World Economy and Diplomacy
Tashkent, Uzbekistan*

ABOUT ARTICLE

Key words: rights of the child, declaration, Convention on the Rights of the Child, responsibilities of parents, normative documents.

Received: 18.12.23

Accepted: 20.12.23

Published: 22.12.23

Abstract: In this article, the author outlined his research on the study of women's rights. Women's rights are rights considered inherent and inalienable to every woman (girl, young woman) regardless of her citizenship, age, race, ethnicity or religion.

AYOLLAR HUQUQLARI VA GENDER TENGLIGI YANGI O‘ZBEKISTONNING USTUVOR VAZIFALARI

Mashxuraxon Qosimova

o‘quvchi

*Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti akademik litseyi
Toshkent, O‘zbekiston*

MAQOLA HAQIDA

Kalit so‘zlar: bola huquqlari, deklaratsiya, Bola huquqlari to‘g‘risidagi konvensiya, ota-onalarning majburiyatlari, normativ hujjatlar.

Annotatsiya: Ushbu maqolada muallif ayollar huquqlarini o‘rganish bo‘yicha o‘z tadqiqotlarini bayon qilgan. Ayollarning huquqlari - fuqaroligi, yoshi, irqi, millati va dinidan qat‘i nazar, har bir ayolga (qiz, yosh ayol) xos va ajralmas huquqlardir.

ПРАВА ЖЕНЩИН И ГЕНДЕРНОЕ РАВЕНСТВО В ПРИОРИТЕТЕ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА

Машхураҳон Қосимова

Студентка

*академического лицея Университета мировой экономики и дипломатии
Ташкент, Узбекистан*

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: права ребенка, декларация, Конвенция о правах ребенка, обязанности родителей, нормативные документы.

Аннотация: В данной статье автор изложил свои исследования по изучению прав женщин. Права женщин — права, считающиеся принадлежащими прирожденными и неотъемлемыми для каждой женщины (девочки, девушки) независимо от её гражданства, возраста, расы, этнической или религиозной принадлежности.

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasi ayollar huquqlarini har doim ta’minlashga alohida e’tibor beradi. O‘zbekiston Markaziy Osiyoda birinchilardan bo‘lib, 1995 yil 6 mayda BMTning Xotin-qizlarni kamsitishining barcha shakllariga barham berish to‘g‘risidagi konvensiyasiga qo‘shildi. Shuningdek, Onalikni himoya qilish to‘g‘risida, Mehnat va kasb sohasidagi kamsitish to‘g‘risidagi konvensiyalari va boshqa xalqaro hujjatlarni ratifikatsiya qilgan.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 58-moddasida Xotin-qizlar va erkaklar teng huquqliligi, Davlat xotin-qizlar va erkaklarga jamiyat hamda davlat ishlarini boshqarishda, shuningdek jamiyat va davlat hayotining boshqa sohalarida teng huquq va imkoniyatlarni ta’minlagshi belgilangan.

ASOSIY QISM

Gender tengligi ayollar va erkaklar bir xil imkoniyatlar, huquq va majburiyatlarga ega bo‘lishlarini anglatadi. Bu, xususan, ayollar va erkaklar teng huquqlarga ega bo‘lishlari, ta’lim olishda teng imkoniyatlarga ega bo‘lishlari, uy va bolalar uchun teng javobgar bo‘lishlari kerakligini anglatadi. Biz Shvetsiyada gender tengligiga erishish yo‘lida uzoq yo‘lni bosib o‘tdik, lekin hali qilinadigan ishlar ko‘p. Masalan, ko‘pgina ayollar bir xil ma’lumotga ega bo‘lsalar ham, erkaklarnikiga qaraganda kamroq maosh oladilar.

Feminizm - bu teng huquqli jamiyat yaratishga qaratilgan harakat. Bu shuni anglatadiki, feminizm erkaklar va ayollarga teng munosabatda bo‘lishini va ular teng huquq va imkoniyatlarga ega bo‘lishini ta’minlashga intiladi.

Insonning yashash sharoitlariga nafaqat ma’lum bir jinsga mansublik ta’sir qiladi. Ayol bo‘lgani uchun hamma ayollar ham bir xil yashash sharoitlariga ega emas. Xuddi shu narsa erkaklarga ham tegishli. Etnik kelib chiqishi, yoshi, jinsiy orientatsiyasi, dini yoki nogironligi kabi omillar ham jamiyatdagi odamlarning sharoit va sharoitlariga ta’sir qilishi mumkin.

Tenglik deganda hamma odamlar teng qadr-qimmatga ega ekanligini va ularning huquqlari hurmat qilinishini anglatadi. Ijtimoiy tenglik gender tengligiga qaraganda kengroq tushunchadir.

Tenglik va kamsitilmaslik 1945 yilda qabul qilingan Birlashgan Millatlar tashkiloti Nizomining asosiy tamoyillaridandir. Ayollar huquqlari – inson huquqlari bo‘lganligi sababli, ayollar barcha

inson huquqlariga ega va ulardan foydalanadi. Shu ma'noda, gender tengligi Birlashgan Millatlar Tashkilotining asosiy qadriyatlaridan biri bo'lib, jinsiy kamsitish deyarli barcha inson huquqlari to'g'risidagi shartnomalarida taqiqlangan.

Zo'ravonliklarsiz yashash huquqi, jismoniy va ruhiy salomatlikning eng yuqori darajasiga erishish huquqi, ta'lim olish huquqi, mulk huquqi, teng ish haqi olish huquqi va boshqa barcha inson huquqlari jinsidan qat'i nazar ayollar uchun ta'minlanishi kerak. Biroq, butun dunyo bo'ylab millionlab ayollar ushbu huquqlardan foydalanishda kamsitishlarga duch kelishda davom etmoqdalar. Gender tengsizligi ayollar va qizlarga salbiy ta'sir ko'rsatadigan ko'plab muammolarning sababchisi hisoblanadi. Bular maishiy va jinsiy zo'ravonlik, ish haqining pastligi yoki ishga joylashishdagi muammolar, ta'lim olish va boshqalar bo'lishi mumkin.

XULOSA

Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi shunchaki asosiy tamoyillarni belgilaydi, Ammo faqat shuning o'zi bilan ayollar va qizlarning huquqlarini haqiqiy ta'minlashga erishib bo'lmadi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan ushbu bo'shliqni to'ldirish uchun qilingan qadamlardan biri 1979 yil 18 dekabrda qabul qilingan Xotin-qizlarni kamsitishining barcha shakllariga barham berish to'g'risidagi konvensiya (CEDAW) edi. Ayollar huquqlari to'g'risidagi konvensiya sifatida tanilgan ushbu hujjat, uni ratifikatsiya qilgan davlatlarga madaniyat, jamiyat, ta'lim, siyosat va qonunchilik sohalarida ayollarning kamsitilishini bartaraf etish majburiyatini yuklaydi.

Ayollarning huquqlari - bu ayolning ijtimoiy-iqtisodiy, fuqarolik va siyosiy maqomini ta'minlovchi huquqlardir. Ular ayollarni jinsi bo'yicha kamsitishdan himoya qilish uchun mo'ljallangan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Кенжаева Х. П. Аёллар ижтимоий фаоллигини оширишда фуқаролик институтларининг ўрни //Scientific progress. – 2021. – Т. 1. – №. 6. – С. 957-961.
2. Наргис К., ТОШПУЛАТОВА Н. УЗБЕКИСТОН ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИДА БОЛАЛАР МАВЗУСИНИ ЁРИТИШНИНГ НАЗАРИЙ ВА АМАЛИЙ АСОСЛАРИ.
3. Муродуллаев Д. Значение международно-правовых стандартов в области охраны труда //Review of law sciences. – 2020. – Т. 4. – №. Спецвыпуск. – С. 82-87.
4. Нуралиева З. А. ВОЯГА ЕТМАГАН БОЛАЛАР ШАХСИЙ НОМУЛКИЙ ХУҚУҚЛАРИНИНГ КАФОЛАТЛАРИ //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – Т. 3. – №. 1. – С. 380-400.
5. Мадумарова З. ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНДА ГЕНДЕР МУАММОЛАРИНИ БАРТАРАФ ЭТИШДА АХЛОҚИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ //Та'lim fidoyilari. – 2022. – Т. 25. – №. 5. – С. 259-267.

6. Мадаминава У. ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ЯНГИ ИМКОНИАТЛАР ПОЙДЕВОРИ
//Oriental Art and Culture. – 2021. – №. 6. – С. 213-224.